

N:o 10.

Ank. till Riksd. Kansli den 18 April 1874, kl. 11 f. m.

Betänkande, med förslag rörande ändringar i 3:dje, 4:de och 5:te afdelningarne af Bankoreglementet.

Då Banko-Utskottet nu går att afgifva förslag till de ändringar, Utskottet, vid granskning af reglementet för Riksbankens styrelse och förvaltning, funnit böra ske uti de tre senare afdelningarne af detta reglemente, får Utskottet till en början anmäla, att visserligen äfven i reglementets 1:sta och 2:dra afdelningar vissa ändringar äro afsedda att för Riksdagen föreslås, men att det ännu torde dröja något innan Utskottet blifver i tillfälle att derom afgifva förslag.

De afdelningar, detta betänkande afser, innehålla föreskrifterna om Riksbankens styrelse, om tjänstemännen och vaktbetjeningen vid hufvudkontoret samt om styrelserna och tjänstemännen vid afdelningskontoren; och afgifver Utskottet samtidigt härmed, i ett särskildt memorial, förslag rörande vissa delar af aflöningsstaterna för Riksbanken.

Det första ämne, Utskottet nu har att framställa, angår 42 § i reglementet och står i sammanhang med aflöningsstaten för Riksbankens hufvudkontor.

Fullmäktige hafva nemligen, i sammanhang med andra frågor rörande den inre förvaltningen, fästat uppmärksamheten på ett ämne, som rör Riksbankens styrelse och ansetts böra påkalla dels ett tillägg till 42 § i reglementet, dels ock ändring i aflöningsstaten hvad angår fullmäktige.

En följd af de förändringar, som vidtagits i sättet för Riksbankens förvaltning, äfvensom af den utveckling Riksbankens utländska vaxelrö-

relse erhållit, vore att göromålen för fullmäktiges båda deputerade ökats så pass, att behovet för dem af någon ledighet årligen blifvit fullt ut detsamma som för tjänstemännen. Men härvid mötte ganska stora svårigheter, då dels göromålens tilltagande gjorde den hittills någon gång begagnade utvägen att en deputerad för någon tid åtager sig båda befattningarne olämplig, dels sedan deputerades göromål och uppdrag, genom beslut af 1873 års Riksdag, blifvit från hvarandra bestämdt afskilda, det i sjelfva verket icke hos den ene deputeraden kunde förutsättas större kännedom om den andres göromål, än hvad hvar och en af fullmäktige kunde ega. Bland öfrige fullmäktige vore, efter hvad erfarenheten visade, vanligen icke någon benägen att åtaga sig deputerade-göromålen. Skälen härtill vore lätt insedda. Den korta tid för hvilken uppdraget lemnas och aflönings belopp satte icke dessa fullmäktige i tillfälle att egna sig åt bankstyrelsens göromål såsom hufvudsak för deras verksamhet, och det vore då ganska naturligt att de ej kunde vara benägna att, äfven för en tillfälligt förökad inkomst, åtaga sig för någon tid betydligt förökade göromål under den tid på året, då de vanligen sjelfva, lika väl som deputerade, önskade åtnjuta ledighet. Men en följd af dessa förhållanden vore att icke någon af fullmäktige, utom de ordinarie deputerade, vunne den kännedom om deputerade-göromålen, som för den händelse förfall inträffade för någon af deputerade, kunde sätta honom i tillfälle att utan svårighet öfvertaga göromålen. Det uppdrag, som är Riksbankens styrelse anförtrodt, vore dock så viktigt att förhållandena icke kunde anses väl ordnade, derest styrelsen skulle kunna sättas i svårigheter eller förlägenhet, derföre att någon af deputerade oväntadt afginge. För afhjelpande af dessa olägenheter syntes det fullmäktige gagneligt, om arvode anvisades åt en biträdande deputerad, mot skyldighet för denne att inhemta kännedom om deputerade-göromålen samt att så väl under den ledighet, som kunde varda åt de ordinarie deputerade medgifven, som ock vid tillfälliga, kortare förfall för någon af dem sköta deras befattningar. Den utgift, som härigenom skulle ådragas Riksbanken vore icke ny, enär förr arvode funnits anvisadt för en biträdande deputerad, ehuru detta arvode vid 1870 års riksdag indrogs.

Med anledning af dessa förhållanden hafva fullmäktige föreslagit, dels att deputerade måtte berättigas att årligen åtnjuta hvardera en och en half månads ledighet, dels ock att arvode anvisas för en biträdande deputerad med skyldighet att under nyssnämnda ledighet för hvardera af de ordinarie deputerade bestrida deras befattningar äfvensom att vid tillfälliga kortare förfall för någon af deputerade fullgöra dennes åligganden.

De förhållanden, fullmäktige anført, synas Utskottet tala för billigheten af att åt fullmäktiges deputerade beredes tillfälle till åtnjutande af någon tids ledighet hvarje år; och för åstadkommande af möjlighet härtill torde, under nuvarande förhållanden samt vid det omfång deputerades åligganden numera hafva, knappast någon annan lämplig utväg finnas, än den af fullmäktige föreslagna, att en biträdande deputerad utses, hvilken, ständigt i detalj följande förvaltningen och göromålens gång, derigenom blifver nog hemmastad i alla förhållanden, att kunna, när så erfordras, träda i stället för ordinarie deputerad.

Men härför blifver det naturligtvis nödvändigt att åt den biträdande deputeraden beredes en lämplig ersättning utöfver det arvode, han såsom fullmäktig åtnjuter. Angående beloppet af denna ersättning, äfvensom af fullmäktiges och deputerades arvoden i öfrigt yttrar sig Utskottet uti särskildt betänkande i sammanhang med andra frågor rörande aflöningsstaten för Riksbanken, men då bestämmelser i nu berörda hänseenden böra i reglementet införas, afgifver Utskottet i sådant afseende här förslag till tillägg vid 42 § i reglementet, i det Utskottet hemställer

1:o.

att, med bibehållande oförändrad af nuvarande § 42 såsom mom. 1 i samma paragraf må tilläggas följande stadganden:

Mom. 2. Derjemte utse fullmäktige, likaledes inom sig, en biträdande deputerad, hvilken det åligger att under den tid, då ordinarie deputerad åtnjuter ledighet, äfvensom vid tillfälligt förfall för någon af deputerade, fullgöra dennes åligganden.

Mom. 3. Ordinarie deputerade ega åtnjuta ledighet hvardera en och en half månad årligen.

Nuvarande § 42:

Fullmäktige utse inom sig två deputerade, hvilka det åligger att, i öfverensstämmelse med bankoreglementet och den instruktion, som af fullmäktige fastställes, samt i öfrigt efter af fullmäktige bestämd fördelning af göromålen dem emellan, föredraga ärendena inför fullmäktige, tillse utförandet af fullmäktiges beslut, verkställa köp och försäljning af utländska vaxlar med hvad dertill hörer, utöfva tillsyn öfver göromålen inom Riksbanken äfvensom öfver Tumba pappersbruk och Riksbankens tryckeri, samt handhafva den löpande förvaltningen i öfrigt.

En ordagrann tolkning af 44 §, sådan densamma nu lyder, skulle fordra, att alla öfverläggningar och beslut hos fullmäktige angående köp och försäljning af utländska vexlar eller andra valutor, eller om köp och försäljning af guld och silfver, äfvensom andra åtgärder till vidmakthållande af metalliska kassan intoges i det hemliga eller s. k. särskilda protokollet. Emellertid äro dylika beslut och åtgärder understundom af den beskaffenhet, att anledning till deras hemlighållande icke förefinnes, och det har fördenskull syntts böra åt fullmäktiges bepröfvande öfverlemnas att afgöra hvilka ärenden af nu ifrågavarande slag, som må böra hållas hemliga eller icke.

Derjemte har vid sista delen af paragrafen, som innehåller, att de i särskildt protokoll intagna beslut ej få yppas förrän *Banko-Utskottet eller fullmäktige* anser sådant kunna ske utan skada för Riksbanken, anmärkts, att den, nämnda myndigheter sålunda tillagda pröfningsrätt i fråga om hvilka beslut må få yppas, jemväl borde uttryckligen tilläggas Riksdagens revisorer, hvilka i och för fullgörande af sitt uppdrag måste ega tillgång till kännedom om alla fattade beslut samt vara oförhindrade att genom sin berättelse till Riksdagen sätta denna i kännedom om hvad de funnit anmärkningsvärdt.

Fullmäktige, hvilka i anledning af inom Utskottet väckta förslag rörande hvad i förevarande paragraf borde stadgas, uttalat nu anförda åsikter, hafva dervid anført: i fråga om upptagande i särskildt protokoll af öfverläggningar och beslut rörande köp och försäljning af utländska vexlar, bland annat att, då vid protokollet skola, jemlikt instruktionen, biläggas förteckningar öfver skedda köp och försäljningar, hvilka förteckningar innehålla uppgifter om köpare och säljare, dylika ärenden, såsom lemnande upplysning om enskildes förhållanden, icke lämpligen kunna i allmänna protokollet intagas eller detta biläggas; samt i fråga om revisorernas befogenhet att, lika med Banko-Utskottet och fullmäktige pröfva huruvida ett till särskildt protokoll taget beslut, må få yppas eller ej; att fall väl kunna tänkas, då början af en fortgående underhandling eller en följd af sammanhängande åtgärder kan finnas antecknad i protokollet kort innan en revisions början och ännu vid revisionstidens slut ej hafva så fortskridit, att protokollens innehåll lämpligen böra offentliggöras; men att i dylika fall revisorerne ej sakna utväg att angifva anledningar till anmärkning, utan att yppa hvad som till äfventyrs då ännu icke utan skada skulle kunna fullständigt meddelas, och att ett dylikt yppande icke är att befara af de personer, åt hvilka Riksdagen anförror det viktiga uppdraget att å dess vägnar granska Statsverkets, Riksbankens och Riksgäldskontorets förvaltning.

Delande de af fullmäktige uttalade åsigter, hemställer Utskottet

2:o.

att 44 § i reglementet må erhålla följande lydelse:

Till sådana ärenden hos Riksbanken, hvilka böra hållas hemliga, räknas, utom diskonterings-, låne- och kreditivärenden, fullmäktiges öfverläggningar och beslut rörande köp och försäljning af vaxlar å utländskt mynt eller andra valutor, åtgärder till vidmakthållande af metalliska kassan samt frågor om sättet för tillverkning af banksedlar, så att det, som i dessa ämnen med hvad dertill hörer upptages i särskildt protokoll, ej får yppas förr än Banko-Utskottet, Riksdagens revisorer eller fullmäktige anse sådant kunna ske utan skada för Riksbanken.

Nuvarande lydelse:

Till ärenden, hvilka i riksbanken böra hållas hemliga, räknas, utom diskonterings-, låne- och kreditivärenden, de beslut och åtgärder, fullmäktige fatta och vidtaga i afseende på köp och försäljning af vaxlar med hvad dertill hörer, samt reela fondens vidmakthållande, äfvensom angående tillverkning af banksedlar enligt nya metoder, så att fullmäktiges öfverläggningar och beslut härom, hvilka uti särskildt protokoll upptagas, ej få yppas, förrän Banko-Utskottet eller fullmäktige anse sådant kunna ske utan skada för Riksbanken.

Reglementets nuvarande § 47 mom. 1 innehåller bestämmelser rörande Riksbanken och Myntverkets inbördes förhållanden samt i sammanhang dermed en föreskrift huru omyntadt silfver och guld skall i Riksbanken bokföras.

Först berörda bestämmelser torde likväl endast så till vida kunna anses rätteligen tillhöra bankoreglementet, som de innehålla föreskrifter om hvad fullmäktige derutinnan hafva att iakttaga för tillgodoseende af Riksbankens rätt och bästa i dess beröring med myntverket, och i berörda hänseende torde fullmäktiges tillgörande hädanefter icke komma att sträcka sig till annat eller mera än att vaka öfver att guld, som från Riksbanken eller för dennas räkning blifvit till myntverket aflemnadt, må så skyndsamt som möjligt till banken, i myntad eller omyntad form, återställas och redovisas. Hvad åter bokföringsvärdet för omyntadt guld och silfver beträffar, hafva fullmäktige, hilkas yttrande i ämnet Utskottet infordrat, anfört bland annat att omyntadt silfver, som numera i Riksbankens hand ej har annat värde än efter gällande silfverpris, lämpligen torde böra bokföras till det pris fullmäktige efter omständigheterna bestämma,

samt att omyntadt guld torde böra hos Riksbanken bokföras efter värdet i rikets mynt utan afdrag för myntningskostnaden, enär, då olika myntningsafgift utgår för olika slag af myntstycken, det icke är möjligt att på förhand bestämma, hvilken myntningskostnad borde afdragas, samt dessutom vid utlemnande af guld i plants icke någon myntningskostnad ifrågakommer, hvadan fullmäktige äfven antaga att, när myntning sker, kostnaden därför lämpligen kunde bland årets förvaltningsutgifter upptagas.

Fullmäktige anse vidare att sista delen af mom. 1 i § 47 innefattar endast ett instruktionsstadgande, som icke lämpligen bör i bankoreglementet intagas, helst det icke kan vara i någon mån för myntverket förbindande.

Utskottet, som delar dessa af fullmäktige uttalade åsigter och som särskildt anhåller att få erinra, det beräkningsgrunderna för den metalliska valutans värde med hänseende till sedelutgifningen samt bokföringsvärdet af utländskt guld- och silfvermynt på andra ställen i bankoreglementet upptagas, hemställer alltså

3:o.

att nuvarade mom. 1 i § 47 må ersättas af 2:ne moment, af hvilka mom. 1 föreslås att erhålla följande lydelse:

Det åligger fullmäktige tillse, att guld, som Kongl. myntverket för Riksbankens räkning till utmyntning eller af annan orsak emottagit, så fort lämpligen ske kan, redovisas genom dess aflemnande till Riksbanken, myntadt eller i plants; och bör omyntadt guld hos Riksbanken bokföras efter värdet i rikets mynt utan afdrag för myntningskostnaden.

Nuvarande lydelse:

Mom. 1. För det af Kongl. myntverket från Riksbanken eller för den-
nas räkning emottagna silfver och guld, hvilket bokföres till värdet i myntad form, åligger det fullmäktige tillse att nämnda verk så fort ske kan redovisar genom aflemnande till Riksbanken af myntadt eller omyntadt silfver och guld; och ega fullmäktige att öfver sålunda emottaget och redovisadt silfver och guld från Kongl. myntverket undfå kvartals- och årsräkningar, hvilkas öfverenstämmelse med Riksbankens räkenskaper genom granskning derstädes utrönes.

Vidare hemställer Utskottet:

4:o.

att ofvan ifrågasatta mom. 2 af § 47 må få denna lydelse:

Omyntadt silfver bokföres till det pris, fullmäktige efter omständigheterna bestämma.

hvarjemte Utskottet slutligen anmäler, att Utskottet anser nuvarande mom. 2 böra såsom mom. 3 oförändradt bibehållas.

Mom. 2. Fullmäktige skola genom delegerade deltaga i den inventering å Kongl. Myntverket, som i Januari månad hvarje år och oftare, der så nödigt pröfvas, anställas på sätt Kongl. Maj:t finner godt förordna.

Skulle dervid, i hvad Riksbanken rör, något finnas att erinra, må fullmäktige hos Kongl. Maj:t derom göra underdånig anmälan.

Under granskningen af de föreskrifter i reglementet, hvilka angå styrelserna och tjänstemännen vid afdelningskontoren, fästade Utskottet sin uppmärksamhet dels dervid, att nuvarande föreskrift i reglementets § 93, i fråga om förvar af låne- och säkerhetshandlingar samt andra värdepapper och kontanta penningar vid afdelningskontoren, icke är lämplig och derjemte ofullständig, dels dervid, att, sedan afdelningskontoren numera blifvit satta i ett annat förhållande till hufvudstyrelsen för Riksbanken, än tillföre, det tillkomme fullmäktige att angående ordningen och göromålen inom nämnda kontor upprätta instruktioner; dels ock dervid, att nu ifrågavarande föreskrifter rätteligen tillhörde, icke bankoreglementet, utan berörda instruktioner.

Sedan i anledning här af Utskottet anmodat bankofullmäktige att taga under öfvervägande de ämnen, som beröras i reglementets § 93 och dermed stå i sammanhang, hafva fullmäktige afgifvit ett utlåtande, för hvilket Utskottet nu går att redogöra.

Lika med Utskottet, funno fullmäktige föreskriften i första momentet af § 93 § derom, att samtliga låne- och säkerhetshandlingar med mera skola förvaras under tre lås och att nycklarne till dessa skola innehafvas, en af den styrelseledamot som handhafver den dagliga förvaltningen, en af en annan styrelseledamot och den tredje af kamereraren vid kontoret, olämplig, enär för dess noggranna iakttagande fordrades att sistnämnde styrelseledamot, hvilken icke har till åliggande att befatta sig

med kontorsgöromålen, likväl måste vid början och slutet af kontorstiden hvarje dag vara tillstädes å kontoret, något som alltibland kunde möta svårigheter. Det ville äfven synas, som värden om handlingar och penningar kunde ordnas på det sätt, att hvad som för dagen eller inom någon kortare tid behöfdes, afskildes och förvarades under vård af ledamoten för den dagliga förvaltningen jemte en eller flere af kontorets tjänstemän, under det att öfriga handlingar och kontanta medel fortfarande ställdes under vård jemväl af någon bland öfriga styrelseledamöter; och en sådan anordning skulle bringa bestämmelserna i fråga om antalet vårdare vid afdelningskontoren i öfverensstämmelse med stadgarne om värden vid hufvudkontoret. Fullmäktige erinrade vidare, att stadgandena om hvilka, som vid hufvudkontoret skola vårda låne- och säkerhetshandlingar, generalkassor m. m. icke finnas i bankoreglementet, utan i instruktionerna för hufvudkontoret, hvarest de ock syntes hafva sin rätta plats; och i enlighet härmed borde äfven föreskrifterna om värden vid afdelningskontoren inflyta i instruktionen för dessa; men då fullmäktige, af uppgifna anledningar, ännu icke voro i tillfälle att underställa Utskottet förslag till nya instruktioner för flera bland hufvudkontorets afdelningar och bäst vore att instruktionerna för hufvudkontoret i sin helhet af Utskottet pröfvades och godkändes, innan, med ledning af bestämmelserna deruti, instruktioner för afdelningskontoren uppgjordes, ifrågasatte fullmäktige om icke för närvarande kunde i reglementet bibehållas ett stadgande rörande värden om säkerhetshandlingar och penningar vid afdelningskontoren, i hvilket afseende fullmäktige afgåfvo ett förslag till förändrad lydelse för 93 §.

För så vidt emellertid den omständighet, att fullmäktige efter all sannolikhet icke blefve i tillfälle att till nästa riksdag framlägga förslag till instruktioner för afdelningskontoren, icke ansåges utgöra hinder att redan nu affatta reglementet med den lydelse, detsamma syntes böra erhålla, hemställde fullmäktige, att jemte det de två punkterna i reglementets 59 § utmärktes den främsta med mom. 1 och den senare med mom. 2 samt nuvarande 90 § betecknades med mom. 1, till sistnämnda § fogades ett nytt moment, till hvars lydelse fullmäktige afgåfvo förslag, i den syftning att instruktioner till efterrättelse för tjänstemännen vid afdelningskontoren skulle af fullmäktige upprättas och underställas Banko-Utskottet, men med samma rättighet för fullmäktige beträffande dessa instruktioner, som är dem medgifven i afseende på instruktionerna för hufvudkontoret, att nemligen deri besluta nödiga ändringar.

I sammanhang härmed, fästade slutligen fullmäktige uppmärksamheten på behovet deraf, att utur nuvarande ordalag i 59 §, hvarigenom
fullmäktige

fullmäktige berättigas att uti instruktionerna vidtaga sådana *smärre* förändringar, som kunna finnas nödiga, ordet »smärre» blefve uteslutet. Fullmäktige erinrade, att hvad som gjorde att förändringen borde ske utan uppskof, låge deruti, att den vore nödig, något som den i de flesta fall ej kunde vara, om den rätteligen räknades till de smärre. De ändringar, fullmäktige, med stöd af det ifrågavarande stadgandet, hittills vidtagit, hade ej alltid varit »smärre», men hade det oaktadt vunnit Utskottets godkännande. Om stadgandets lydelse emellertid varit af mindre vikt, så länge fullmäktige haft att sjelfve tillämpa sina beslut, intilldess de blifvit af Banko-Utskottet pröfvade, kunde förhållandet blifva annorlunda när fullmäktiges beslut skola tillämpas af afdelningskontorens styrelser, och olika meningar skulle kunna söka att göra sig gällande om vidsträcktheten af det stadgande, på grund af hvilket fullmäktige handlade; men all möjlighet af sådan tvist vore omintetgjord, derest det anmärkta ordet uteslötes.

För öfrigt ansågo fullmäktige, att 93 § i nuvarande reglemente ej afhandlade sådana ämnen, om hvilka stadganden borde i reglementet inflyta, samt att instruktioner för göromålens behandling vid afdelningskontoren borde af fullmäktige uppgöras och underställas Banko-Utskottets pröfning, men att, då dessa instruktioner borde i tillämpliga delar affattas med ledning af instruktionerna för hufvudkontoret, förslag till desamma icke lämpligen kunde uppgöras innan instruktionerna för hufvudkontoret blifvit af Banko-Utskottet godkända.

Hvad fullmäktige sålunda yttrat och hemställt, finner Utskottet riktigt; men jemte det Utskottet tillstyrker antagande af de förslag beträffande §§ 59, 90 och 93, som fullmäktige afgifvit och hvilka straxt nedan framställas, har Utskottet ansett att, då nuvarande föreskrift i 93 § om vården af säkerhetshandlingar och kontanta medel m. m. komma att uteslutas, men de instruktioner, hvilka för denna vård jemte annat skola blifva gällande, först framdeles komma att upprättas, ett öfvergångsstadgande emellertid bör införas, af innehåll att intilldess instruktionerna blifvit upprättade, fullmäktige ega att i berörda afseende meddela föreskrifter.

För sammanhangets skull afgifver Utskottet förslag rörande §§ 59, 90 och 93 omedelbart efter hvarandra, och hemställer sålunda

5:o.

att § 59 i reglementet må erhålla följande lydelse:

Mom. 1. De af Riksbankens hufvudkontors verksamhet härflytande göromål handläggas af tjenstemännen i öfverensstämmelse med gällande instruktioner samt de af fullmäktige eller deras deputerade meddelade föreskrifter.

Mom. 2. I berörda instruktioner ega fullmäktige att vidtaga sådana förändringar, som kunna finnas nödiga och icke äro mot föreskrifterna i detta reglemente stridande; skolandet likväl dylika, af fullmäktige beslutade förändringar vid nästkommande riksdag underställas Banko-Utskottets pröfning och stadfästelse.

Vidare hemställer Utskottet

6:o.

att med bibehållande af nuvarande § 90 oförändrad, såsom mom. 1, till samma § må fogas ett nytt moment så lydande:

Mom. 2. De utaf afdelningskontorens verksamhet härflytande göromål handläggas af tjenstemännen i enlighet med gällande instruktioner samt de af styrelsen eller dess ledamot för den dagliga förvaltningen meddelade föreskrifter; varande 59 § mom. 2 tillämplig äfven på instruktionerna för afdelningskontoren.

Nuvarande lydelse:

De af Riksbankens hufvudkontors verksamhet härflytande göromål handläggas af tjenstemännen, i öfverensstämmelse med gällande instruktioner samt de af fullmäktige eller deras deputerade meddelade föreskrifter.

I berörda instruktioner ega fullmäktige att vidtaga sådana smärre förändringar, som kunna finnas nödiga och icke äro mot föreskrifterna i detta reglemente stridande; skolandet likväl dylika, af fullmäktige beslutade förändringar vid nästkommande riksdag underställas Banko-Utskottets pröfning och stadfästelse.

Nuvarande lydelse:

Vid förvaltningen af afdelningskontoret har styrelsen att ställa sig till efterrättelse icke allenast de för Riksbanken utfärdade lagar, ordningar, stadgar och reglementen, utan äfven de föreskrifter, som äro eller varda af fullmäktige eller deras deputerade meddelade; och har styrelsen att doldt och förtegardt hålla hvad som rör enskilda personers förhållande till afdelningskontoret.

Dernäst hemställer Utskottet

7:o.

att utur reglementet må uteslutas nuvarande 93 §, så lydande:

»*Mom. 1.* Låne- och säkerhetshandlingar samt andra värdepapper, äfvensom kontanta penningar förvaras under tre lås, hvartill ledamoten för den dagliga förvaltningen och en af styrelsens öfriga ledamöter samt afdelningskontorets kamererare hafva hvar sin till olika lås hörande nyckel; dock är ombudsmannen ensam ansvarig för sådana låne- och säkerhetshandlingar, hvilka äro på hans åtgärd beroende.

Mom. 2. Tvänne eller flera gånger om året skola två af styrelsens ledamöter verkställa inventering af de hos ombudsmannen befintliga säkerhetshandlingar samt tillse huru de ombudsmannen tillhörande, löpande ärenden handhafvas.»

Slutligen hemställer Utskottet,

8:o.

att till reglementet må fogas ett öfvergångsstadgande, så lydande:

Intilldess instruktioner rörande göromålens handläggning med mera vid afdelningskontoren blifvit af fullmäktige upprättade och af Banko-Utskottet stadfästade, skola vid nämnda kontor låne- och säkerhetshandlingar samt andra värdepapper, äfvensom kontanta penningar, vårdas på sätt fullmäktige derom förordna.

Fullmäktige hafva anmält, att vid Riksbankens hufvudkontor dels en kanslisttjänst i ombudsmansexpeditionen och dels en annan till första graden hörande tjänst blifvit indragen, och då härigenom tjänstemännens antal på det hela minskats ifrån femtiotvå till femtio, bör 61 § mom. 1 ändras till öfverensstämmelse härmed; hvadan Utskottet hemställer,

9:o.

att mom. 1 i § 61 må få följande lydelse:

På ordinarie stat må ej tillsättas flere tjänstemän än högst femtio,

Nuvarande lydelse:

Mom. 1. På ordinarie stat må ej tillsättas flere tjänstemän, än högst

hvaraf i första graden *aderton*, i den andra tjuguen, i den tredje fem och i den fjerde sex. För tjenstemän af tredje och fjerde tjenstegraderna, afvensom för den i fullmäktiges expedition anställde tjensteman af andra graden meddelas fullmakt.

femtio två, hvaraf i första graden *tjugu*, i den andra tjuguen, i den tredje fem och i den fjerde sex. För tjenstemän af tredje och fjerde tjenstegraderna, afvensom för den i fullmäktiges expedition anställde tjensteman af andra graden meddelas fullmakt.

Nuvarande 69 § innehåller ansvarighetsbestämmelser dels beträffande vården om bankens s. k. generalkassor, dels i fråga om verkställighetsåtgärder, kontroll och annan vård, som åligger tjenstemännen, med mera.

Ensamma för sig äro dessa bestämmelser icke tillräckliga, och fördenskull hafva ock uti instruktionerna för tjenstemännen vid hufvudkontoret utförligare bestämmelser i berörda hänseenden gifvits. Vid sådant förhållande och då föreskrifter angående tjenstemännens ansvarighet, likväl som föreskrifterna om hvilka göromål skola tillhöra den ena eller andra befattningen, rätteligen tillhöra, icke bankoreglementet, utan de speciela instruktionerna, torde denna paragraf, hvars innehåll redan finnes upptaget och utförligare afhandladt uti instruktionerna för hufvudkontoret, rättast böra ur reglementet uteslutas. De föreskrifter densamma innehåller, blifva för tjenstemännen lika väl gällande såsom instruktionsföreskrifter; och dertill kommer, att, om jemkningar af ansvarsbestämmelserna finnas erforderliga, sådana då kunna af fullmäktige vidtagas så fort de hinna omarbete instruktionerna, hvaremot, om paragrafen finnes uti reglementet, instruktionerna måste derefter rättas och icke kunna ändras i de delar, der tilläfsventyrs en förbättring syntes behöflig, annat än i samband med en reglementsändring.

En närmare granskning af mom. 2 visar för öfrigt, att der införda ansvarighetsbestämmelser äro i vissa delar tvetydiga och fördenskull behöfva ändras, om de skola i reglementet bibehållas. Utskottet torde emellertid icke behöfva ingå i en närmare utredning här af, då Utskottet anser hela paragrafen kunna och böra uteslutas ur reglementet.

Härvid bör Utskottet likväl derjemte fästa uppmärksamheten på, att för tjenstemännen vid afdelningskontoren böra finnas likartade ansvarighetsföreskrifter, som för hufvudkontorets tjenstemän, men saknas för närvarande; och då, efter hvad redan är nämndt, instruktioner för afdelningskontoren först framdeles kunna upprättas, synes det behöfligt att tillsvidare i ett öfvergångsstadgande föreskrifva, att hvad härutinnan är stadgadt beträffande hufvudkontoret skall tills vidare i tillämpliga delar gälla äfven för afdelningskontoren.

Nuvarande § 69 lyder sålunda:

»*Mom. 1.* De tjänstemän, som deltaga i vården af Riksbankens generalkassor, skola, en för alla och alla för en, eller, der blott två äro anställda, en för begge och begge för en, ansvara för de under deras vård förvarade tillhörigheter.

Mom. 2. För öfrigt skola tjänstemännen hvar för sig ansvara för hvad hvar och en tillhör att verkställa, kontrollera eller vårda, och då två eller flere handlägga samma expedition eller ärende, skall ansvaret för den skada och förlust, som tillskyndas Riksbanken, dem emellan sålunda fördelas, att den, som haft första handläggningen, kommer att ersätta en tredjedel, och den eller de kontrollerande två tredjedelar; bärande ersättningen, då de kontrollerande äro flere, af hvardera med lika belopp utgöras; men skulle densamma icke kunna hos en eller annan af de ersättningsskyldige uttagas, skola de öfrige en för begge och begge för en, eller en för alla och alla för en, godtgöra bristen.

Mom. 3. Den som, enligt instruktionen eller förordnande af fullmäktige eller deras deputerade, förättar en annans tjent, står under tiden i samma ansvar, som ordinarie innehafvaren deraf; men om någon eljest, med vederbörande förmans tillstånd, sätter annan i sitt ställe, ansvarar han sjelf för vikariens åtgärder.

Dessutom är hvar och en bankens tjänsteman vid eget personligt ansvar förbunden att i tid upptäcka och tillkännagifva, om han förmärker något å färde vara, som kan lända Riksbanken till skada eller förlust.»

Och hemställer Utskottet, på grund af hvad ofvan blifvit anfördt,

10:o.

att nuvarande § 69 må ur reglementet uteslutas.

Hvarjemte Utskottet hemställer,

11:o.

att till reglementet må fogas ett öfvergångsstadgande så lydande:

Hvad i instruktionerna för Riksbankens hufvudkontor är stadgadt angående tjänstemännens ansvarighet gäller i tillämpliga delar jemväl beträffande tjänstemännen vid afdelningskontoren, intilldess instruktioner för dessa kontor blifvit af fullmäktige upprättade och af Banko-Utskottet stadfästade.

Uti § 70, som innehåller föreskrift för det fall, att tjänsteman af sjukdom hindras att tjänstgöra, bemyndigas fullmäktige att för tjenstens bestridande använda arvode, motsvarande 1,000 riksdaler för år. Ordet »riksdaler» bör här utbytas mot »kronor», under det Utskottet icke föreslår någon ändring af momentet i öfrigt.

Utskottet hemställer fördenskull

12:o.

att mom. 1 af 70 § må erhålla följande lydelse:

Nuvarande lydelse:

Blifver tjänsteman af sjukdom hindrad att sin syssla förträta, och göromålen behöriga gång fordrar att föranstalta om vikariat, ege fullmäktige att om tjänstgöringen förordna och dervid använda ett arvode af 1,000 kronor, efter år räknadt.

Mom. 1. Blifver tjänsteman af sjukdom hindrad att sin syssla förträta, och göromålen behöriga gång fordrar att föranstalta om vikariat, ege fullmäktige att om tjänstgöringen förordna och dervid använda ett arvode af 1,000 R:dr, efter år räknadt.

Derjemte torde Utskottet, då öfverallt i reglementet, hvarest uttrycket »riksdaler» eller »riksdaler riksmünt» förekommer och icke särskildt har afseende på det förutvarande myntet, detsamma bör utbytas mot ordet »kronor», få begagna detta tillfälle att hemställa,

13:o.

att vid sammanfattningen af bankoreglementet uttrycket »riksdaler» eller »riksdaler riksmünt» må öfverallt der detsamma icke har särskildt afseende på det äldre myntet, få utbytas mot ordet »kronor».

På hemställan af Utskottet, har Riksdagen beslutat tilldela vissa tjänstemän vid Tumba pappersbruk en tillökning i deras aflöning.

Af denna anledning bör motsvarande ändring göras i reglementets § 88; hvadan Utskottet hemställer,

14:o.

att mom. 1 i § 88 må erhålla följande lydelse:

Nuvarande lydelse:

I afseende å de Tumba bruks tjänstemän och vaktmästare tillkommande löne- och öfriga förmåner, kommer den af Banko-Utskottet, på grund af Rikets Ständers beslut, den 11 Oktober 1860 utfärdade aflöningsstat att tjena till iakttagande med den ändring, som följer dels af andre bokhållaretjenstens indragning, dels af 1874 års Riksdags beslut om personel förhöjning af vissa tjänstemäns löneförmåner; egande dock fullmäktige att till bruksförvaltaren, för aflönande af ett biträde vid kontorsgöromålen; af brukets medel anvisa ett belopp af högst 1,000 kronor årligen i enlighet med 1874 års Riksdags beslut.

Mom. 1. I afseende å de Tumba bruks tjänstemän och vaktmästare tillkommande löne- och öfriga förmåner, kommer den af Banko-Utskottet, på grund af Rikets Ständers beslut, den 11 Oktober 1860 utfärdade aflöningsstat att tjena till iakttagande med den ändring, som följer af andre bokhållaretjenstens indragning; egande dock fullmäktige att till bruksförvaltaren, för aflönande af ett biträde vid kontorsgöromålen, af brukets medel anvisa ett belopp af högst 850 R:dr årligen.

I sammanhang med det förslag till aflöningsstater för afdelningskontoren i Göteborg och Malmö, som blifvit af fullmäktige framställt och i Utskottets memorial N:o 11 till Riksdagens pröfning öfverlemnas, hafva fullmäktige erinrat, att de i § 98 af reglementet omförmälda särskilda arvoden för postvexelryrelsen m. m. — hvilka arvoden icke utgått vid kontoren i Luleå och Wisby — böra, om de föreslagna nya aflöningsstaterna godkännas, upphöra, men att deremot stadgande bör i reglementet inflyta derom, att fullmäktige ega anvisa arvoden för kommissionsgöromålen vid afdelningskontoren, i afseende på hvilka föreskrift är meddelad i 35 § mom. 1, som lyder sålunda: »Allmänheten är berättigad att i upp- och utlåningsärenden hos Riksbankens hufvud- och afdelningskontor personligen eller genom ombud utföra sina angelägenheter, äfvensom att derom omedelbart skriftvexla. Alla här af i hufvud- och afdelningskontoren härflytande bestyr besörjas afgiftsfritt, under de vilkor och förbehåll fullmäktige bestämma.

Af nu nämnda anledning erfordras ändring i 98 §, i hvilket afseende Utskottet får hemställa,

15:o.

att, under förutsättning, det nya aföningsstater för afdelningskontoren i Göteborg och Malmö varda, i öfverensstämmelse med Utskottets förslag, af Riksdagen fastställda, 98 § i Banko-reglementet må få följande lydelse:

Nuvarande lydelse:

I de för tjänstemännen och vaktbetjeningen vid afdelningskontoren i fastställd stat upptagna löne- och arvodesbelopp ega hvarken fullmäktige eller afdelningskontorens styrelser att tillökning meddela; dock ega fullmäktige att anvisa lämpliga arvoden åt de tjänstemän, hvilka erhålla uppdrag att handhafva de göromål, som härflyta af stadgandet i § 35 mom. 1.

I de för tjänstemännen och vaktbetjeningen vid afdelningskontoren i fastställd stat upptagna löne- och arvodesbelopp ega hvarken fullmäktige eller afdelningskontorens styrelser att tillökning meddela; dock ega fullmäktige att anvisa nödiga arvoden för det ökade tjänstemannabiträde, som för postvexlörörelsen samt medels emottagande på upp- och afskrifningsräkning vid afdelningskontoren kan erfordras.

Styrelsen för afdelningskontoret i Visby har, i dess till Utskottet afgifna berättelse, gjort framställning dels om förhöjning i arvodena för den styrelseledamot, som handhafver den dagliga förvaltningen, samt för tjänstemän och vaktbetjente vid kontoret, dels ock om ändring i föreskriften uti § 100 af reglementet derom, att förvaltningskostnaderna för afdelningskontoret ej finge öfverskrida det särskildt stadgade beloppet af 6,000 R:dr.

I anledning af dessa framställningar hafva fullmäktige anfört följande:

»Den tid på dagen, under hvilken afdelningskontoret i Visby hålles för allmänheten tillgängligt, eller från kl. 9 till kl. half till 11 f. m., är icke den, som bort för allmänhetens bekvämlighet lämpligast väljas. Men fullmäktige hafva funnit sig förhindrade att bestämma en lämpligare tid af det förhållande att såväl den styrelseledamot, som handhafver den

dagliga

dagliga förvaltningen, som samtliga tjänstemännen vid kontoret äro anställda såsom tjänstemän hos Konungens Befallningshafvande i Gotlands län och derstädes hafva tjänstgöring under de timmar på dagen som bättre lämpade sig för allmänhetens beröring med bankkontoret. Bestämmandet af annan tid för kontorets öppnhållande skulle derföre nödga såväl den nämnda styrelseledamoten som samtliga tjänstemännen vid kontoret att afgå från sina befattningar, och då riksbanken, med afseende å omfånget af detta kontors rörelse, icke lærer kunna derstädes aflöna tjänstemännen, så att de ensamt af riksbankens tjänst vinna bergning, hafva fullmäktige ej ansett sig böra vidtaga en åtgärd, som skulle aflägsna de nuvarande pröfvade innehafvarne af befattningarne, utan att man kunde förvissa sig att icke med andra personer andra svårigheter uppstode. Efter hvad fullmäktige under hand fått sig meddeladt, möter ock hinder för ett bättre ordnande af förhållandena deruti, att lokalen för afdelningskontoret ligger aflägsen från landshöfdingeembetets tjensterum i annan trakt af Visby än dessa. Genom gällande hyreskontrakt lærer kontoret ännu för ett par år vara bundet vid den nämnda lokalen, men om derefter det lyckades att erhålla lokal för afdelningskontoret i närmaste granskap till landshöfdingeembetet, torde en förändring kunna åstadkommas utan större rubbningar i den nuvarande personalen. Under omförmälda förhållanden finna sig emellertid fullmäktige förhindrade att förorda den nu sökta förhöjningen i aflöningsförmåner».

»Frågan om upphäfvande af den stadgade inskränkningen i afseende på afdelningskontorets i Visby förvaltningskostnader förevar vid 1871 års riksdag till följd af en inom Andra Kammaren väckt motion. Fullmäktiges då afgifna tillstyrkande, att anslaget måtte höjas, vann, på sätt dåvarande Banko-Utskotts memorial N:o 11 visar, Utskottets godkännande, men blef ej af Riksdagen bifallet».

«Fullmäktige anse för deras del fortfarande billigheten fordra, att åt afdelningskontoret i Visby beredes samma förmån som för öfriga kontor att kunna använda medel till anskaffande af vikarier vid de tillfällen, då tjänstemän af sjukdom eller annat giltigt förfall hindras att tjänsten förrätta. Enligt de i § 70 af Banko-reglementet för hufvudkontoret stadgade grunder får vid verkligt sjukdomsförfall, om vikariat fordras, af riksbankens medel användas ett belopp af 1,000 R:dr för år räknadt, motsvarande lägsta lönen för tjänsteman i första graden. Derest fullmäktiges åtgörande, att fördela tjänsterna vid afdelningskontoren i Göteborg och Malmö efter grader, vinner godkännande, torde enahanda grund böra gälla äfven för dessa kontor. Vid kontoren i Luleå och Visby åter kan någon dylik fördelning svårigen åstadkommas, och aflöningarne der

äro ej heller fördelta i lön och tjänstgöringspengar, hvarföre vid dessa kontor ett lämpligt belopp torde böra i reglementet bestämmas såsom vikariatsarvode under förutsättning att der, som vid öfriga kontor, vid förfall för den främste tjänstemannen, den andra får öfvertaga hans göremål och att vikariatsarvodet sålunda utgår för fullgörande af den lägre tjänsten. Då emellertid ombudsmanstjänsterna äro aflönade med lägre belopp än som kan anses vara tillräckligt till vikariatsarvoden för öfriga tjänster, lär det väl, då förfall för ombudsmännen kan inträffa, få bero på styrelsen att anslå ett i förhållande till ordinarie arvodet och förfallets långvarighet lämpadt belopp samt därför i reglementet endast behöfva antydas, att det angifna beloppet är det högsta som får anslås.»

Och hafva fullmäktige i öfverensstämmelse med hvad de sålunda yttrat afgifvit förslag till ändrad lydelse af § 100 i reglementet; med godkännande af hvilket förslag Utskottet hemställer,

16:o.

att motsvarigheten till nuvarande §
100 i reglementet må få denna
lydelse:

Nuvarande lydelse:

Då tjänsteman vid afdelningskontor af sjukdom eller annat laga förfall hindras att tjänsten bestrida, eger styrelsen att, med iakttagande af hvad i § 70*) mom. 1, 2 och 3 för hufvudkontoret stadgas, till tjänstens bestridande af riksbankens me-

Då tjänsteman vid någotdera afdelningskontoret af sjukdom eller annat laga förfall hindras att tjänsten bestrida, ege vederbörande afdelningskontors styrelse att, efter de grunder, som i detta afscende äro inom Riksbankens hufvudkontor

*) Nuvarande § 70 mom. 1, 2, 3 lyda sålunda: Mom. 1. Blifver tjänsteman af sjukdom hindrad att sin syssla förrätta, och göromålens behöriga gång fordrar att föranstalta om vikariat, ege fullmäktige att om tjänstgöringen förordna och dervid använda ett arvode af 1,000 R:dr, efter år räknadt.

Mom. 2. Erhålles tjänstledighet efter egen ansökning för svag helsas förbättrande, utan egentligt sjukdomsförfall, eller för enskilda angelägenheter eller i och för tjänstgöring hos Riksdagen, dess Utskott eller revisorer, vare den tjänstledige pligtig att sjelf vidkännas kostnaden för tjänstens bestridande.

Mom. 3. Då vikariat för någon tjänsteman erfordras i hänseende dertill, att han sin egendom åt borgenärer afträdt eller ock blifvit för skuld i häkte inmanad eller under förmyndare ställd, bör hälften af hans lön användas till tjänstens bestridande under den tid, vikariat i dylika fall, enligt nedanstående §§ 75 och 76 kan komma att fortfara.

del använda vid afdelningskontoren i Göteborg och Malmö beloppet af lägsta lönen i första graden och vid afdelningskontoren i Luleå och Visby högst 500 kronor, allt för år räknadt.

gällande, bestämma arvodesbeloppet för den, som varder till tjänstens bestridande förordnad; dock under iakttagande, hvad angår afdelningskontoret i Visby, att anslaget för detta kontors förvaltning på det hela icke öfverskrides.

Stockholm den 17 April 1874.

J. v. SCHWERIN.

Banko-Utskottets Ordförande.

Reservationer:

Vid punkt. 1:o:

af Herrar *Gumælius, Ribbing, Wigardt, G. Hæggström*, och Frih. *Cederström*: »Utskottets motivering vid denna punkt har synt oss otillräcklig och otillfredsställande. Då vi likväl biträda beslutet om att tillstyrka ledighet för deputerade, inskränka vi oss här att hänvisa till den särskilda mening, som af oss är anförd vid det samtidigt från Utskottet afgående betänkandet om aflöningsstaten för Riksbankens fullmäktige, tjänstemän och vaktbetjening».

Vid punkt. 2:o:

af Herr von *Strokirch*: »Mot Utskottets beslut att i § 44 af Bankoreglementet, mellan uttrycken Banko-Utskottet eller fullmäktige, föreslå införande af orden Riksdagens revisorer, får jag anmäla min reservation, dervid tillkännagifvande den åsigten, att ifrågavarande förslag, såsom enligt mitt förmenande hvarken lämpligt, nödigt eller nyttigt, icke bort vinna afseende; derest en ny rättighet skall eller bör lemnas Riksdagens revisorer och stadgande derom någorstädes införas, torde ett sådant ej böra forekomma i Bankoreglementet, som uteslutande innehåller regler för

bankofullmäktige, bestämmelser och föreskrifter angående bankens verksamhet och förvaltning, men ej något rörande dess revision, utan fast hellre instruktionen för Riksdagens revisorer; något så beskaffadt stadgande är dock derstädes obehöfligt, enär dess § 8 redan bestämmer såväl sättet som tidsomständigheterna för revisionsberättelsens offentliggörande; detsamma införande i § 44 af Bankoreglementet skulle föra revisorerens verksamhet utom gränsen af omfånget för en revision, hvilkens rätt och skyldighet är att, med ledning af alla handlingar, räkenskaper och protokoller, anställa noga granskning af bankens förvaltning och deröfver afgifva berättelse, åtföljd af de anmärkningar och förslag, hvartill omständigheterna kunna föranleda, men ej att i någon mån deltaga i denna förvaltning, som enligt 1 § i Bankoreglementet skall vara bankofullmäktige odelad anförtrodd, hvilket, genom förslagens antagande, icke blefve förhållandet, utan skulle derigenom den oegentligheten uppkomma, att Riksdagens revisorer tillerkändes rättighet att, oberoende af bankofullmäktige, *bestämma tidpunkten* för yppandet af bankangelägenheter, hvilka böra hemliga hållas; revisorerne skulle dymedelst komma att i viss mån ingripa i förvaltningsåtgärder, hvilkas *afgörande* skäligen ej torde böra öfverlemnas till någon annan än den förvaltande myndigheten.»